

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/80/2016
Identifikačné číslo spisu: 1414010316
Dátum vydania rozhodnutia: 13.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1414010316.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného R. X. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 3T/127/2014, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 13. januára 2017 v Bratislave, o dovolaní obvineného R. proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 9. februára 2016, sp. zn. 3To/136/2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného R. X. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV zo 6. októbra 2015, č. k. 3T/127/2014 - 424 bol R. X. uznaný vinným zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 16.05.2014 v čase okolo 08,00 hod. v Bratislave na schodoch do predajne C. na ul. L. U. 1 fyzicky napadol poškodeného B. Q. tým spôsobom, že ho zozadu chytil za bundu a potom, čo sa poškodený otočil, tohto päťou udrel do tváre a kolenom kopol do brucha, v dôsledku čoho začal poškodený krváčať na tvári, pridržiavajúc si poškodeného druhou rukou, následne poškodeného zatiahol za schody do rohu, kde do poškodeného kopal, opakovane ho udieral päťou do hlavy, počas čoho na poškodeného kričal, aby mu dal peniaze čo má, inak ho zabije, potom čo sa poškodenému podarilo nastriekať obžalovanému do tváre slzný sprej a utiecť, tohto naháňal, dobehol ho pri zelovoci, kde mu vyzliekol bundu, ktorú prehmatal, následne poškodený vbehol do trolejbusu č. 33, kde opakovane kričal o pomoc, pričom obžalovaný ho dobehol a žiadal od neho peniaze s tým, že mu nikto nepomôže, na čo mu poškodený povedal, že mu pomôže polícia, pričom obžalovaný ho päťou buchol do hlavy a na zastávke R. ho vytiahol z trolejbusu von, počas čoho poškodeného stále držal, následne mu strhol vrecúško s finančnou hotovosťou 650,- Eur, ktoré mal poškodený prevesené na šnúrke cez krk a keď sa ho poškodený spýtal, prečo to robí, opäť ho buchol päťou do tváre.

Za to bol obvinený odsúdený podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 37 písm. h), § 38 ods. 4 Tr. zák.

na trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 288 ods. 1 Tr. por. poškodeného B. Q. odkázal s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

O odvolaní obvineného R. X. proti vyššie uvedenému rozsudku Okresného súdu Bratislava IV, Krajský súd v Bratislave rozhodol uznesením zo dňa 9. februára 2016, sp. zn. 3To/136/2015 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie zamietol ako nedôvodné.

Dňa 24. júna 2016 podal obvinený R. X. prostredníctvom obhajcu dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave.

Ako právne dôvody dovolania označil obvinený R. X. dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. g/, písm. i/ Tr. por.

Dovolanie obvinený odôvodnil predovšetkým skutočnosťou, že na hlavnom pojednávaní bola výpoveď poškodeného - svedka B. Q. iba prečítaná, pričom súd konštatoval, že podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. boli na jej prečítanie zákonné podmienky splnené. Okresný súd, ako aj odvolací súd, považovali výkon trestu B. Q. za skutočnosť, ktorá umožňuje zápisnicu o výpovedi poškodeného - svedka prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a taká osoba je pre dlhodobý pobyt v cudzine nedosiahnuteľnou. V tomto prípade sa jednoznačne nejedná o dlhodobý pobyt v cudzine a ani skutočnosť, že osoba je nedosiahnuteľná. Je preukázané, že svedok - poškodený sa nachádzal vo väzbe a neskôr vo výkone trestu odňatia slobody v Nemecku, čo nie je taxatívne vymedzený dôvod na prečítanie výpovede pred súdom podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. Poukázal na to, že okresný súd svoj postup odôvodnil tým, že poškodený je vo výkone trestu odňatia slobody v Nemecku a preto nemôže byť vydaný na Slovensko, čo obvinený považuje za naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 písm. c/ a písm. g/ Tr. por. Okresnému súdu nič nebránilo v tom, aby využil ustanovenie § 549 ods. 1 Tr. por., čím by zabezpečil účasť poškodeného B. Q. na hlavnom pojednávaní inštitútom dočasného odovzdania tejto osoby na územie Slovenskej republiky a odvolací súd sa nezaoberal možnosťou využitia tohto inštitútu a k tejto námietke sa v odôvodnení uznesenia nevyjadril.

Obvinený tiež poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 6/2010, ktoré poukazuje na skutočnosť, že prečítanie výpovede svedka - poškodeného z prípravného konania urobená bez prítomnosti obhajcu je dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a zároveň taký dôkaz nemôže byť použitý v konaní pred súdom a na taký dôkaz nemožno prihliadať.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený odôvodnil tým, že Okresný súd Bratislava IV ako aj odvolací súd uverili výpovedi svedka - poškodeného (osoby, ktorá bola niekoľko krát odsúdená za drogovú trestnú činnosť), že mu zobral peniaze vo výške 650,- Eur, pričom z ničoho nevyplýva, že poškodený tieto peniaze naozaj mal. Celú záležitosť posúdil, že aj keď by tam peniaze nemal, dopustil sa zločinu lúpeže, lebo sa zmocnil cudzej veci, teda pervitínu a svoje rozhodnutie oprel tiež o výpoveď svedkyne S., ktorá uviedla „chcel mu zobrať drogy a a asi aj peniaze“, čo bola iba jej domnienka a v takomto prípade má súd povinnosť postupovať v súlade so zásadou „in dubio pro reo“. Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd sa vôbec nezaoberali výpoveďami svedkov, ktorí tvrdili, že poškodený B. Q. mal v kapsičke zavesenej na krku pervitín, ten mu chcel vziať a zabrániť mu, aby pokračoval v páchaní závažnej trestnej činnosti, nakoľko nadrogoval jeho priateľku Z. F., ktorá sa v tom čase liečila zo závislosti na drogách. Túto skutočnosť potvrdil aj brigádnik zelovocu R. G., ktorý vypovedal, že poškodenému povedal niečo v tom zmysle „že poďme na políciu“, čím sa súdy prvého stupňa nezaoberali a tiež nechceli uveriť jeho pravdivej verzii, že mu nešlo o to, aby poškodeného okradol, čo vyplýva aj z toho, že keď mu zostala jeho bunda v ruke, v ktorej mal peňaženku s finančnou

hotovosťou, ju len položil a neprehľadával a pokračoval v jeho prenasledovaní, aby mu zobral drogu pervitín, čím mu chcel zabrániť v prechovávaní a ďalšom šírení pervitínu. Túto bundu následne našli svedkyne F. a S. a tie z nej zobrali peniaze, čo dokazuje iba to, že on chcel naozaj zničiť predmetný pervitín a zabrániť tomu, aby B. Q. ril drogu. Trestného činu sa nedopustil a išlo o krajnú núdzu podľa § 24 ods. 1 Tr. zák.

Obvinený navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia súdov zrušil a prikázal súdu prvého stupňa, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného R. X. sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava IV tým, že v celom rozsahu sa stotožňuje s argumentmi Okresného súdu Bratislava IV uvedenými v odôvodnení rozsudku zo dňa 6. októbra 2015, ako i v uznesení Krajského súdu Bratislava zo dňa 9. februára 2016 a to, že v danom prípade boli splnené zákonné podmienky uvedené v § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por., nakoľko svedok sa dlhodobo nútene zdržiava v zahraničí, kde je vo výkone trestu odňatia slobody. V prípravnom konaní bol zákonne a riadne poučený, bola vykonaná i konfrontácia medzi svedkom a obžalovaným, pričom výpoveď daného svedka nie je jediným usvedčujúcim dôkazom, je podporená i ďalším vo veci vykonaným dokazovaním a to výpoveďami svedkýň F. a S.. Sám obžalovaný nepoprel, že poškodeného napadol a zbil. Okresný súd vyvinul maximálnu snahu o zabezpečenie účasti svedka Q. na hlavnom pojednávaní, pričom pre jeho nedosiahnuteľnosť následne výpoveď svedka prečítal. Vo vzťahu k námietkam obhajcu, pokiaľ ide o hodnotenie dôkazov týkajúcich sa skutočnosti, či poškodený peniaze mal, alebo nie, resp. že poškodený mal na krku kapsičku s pervitínom prokurátor uviedol, že v zmysle ust. § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. zák. dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať a meniť, preto dovolanie v tejto časti považuje za neprípustné.

Prokurátor navrhol, aby dovolanie odsúdeného R. X. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. zamietol z dôvodu nepreukázania dôvodov dovolania.

Obvinenému bolo riadne doručené vyjadrenie prokurátora, pričom nevyužil možnosť k nemu sa vyjadriť.

Pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie je podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), osobou oprávnenou na jeho podanie (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Tr. por.), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1 a 2 Tr. por.) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Tr. por.).

Najvyšší súd následne na neverejnom zasadnutí podľa § 381 Tr. por. zistil, že dovolanie podané obvineným R. X. nie je dôvodné, pričom nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por., a preto ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a/ až n/ Tr. por. V zmysle § 374 ods. 2 Tr. por. dovolateľ vo svojom podaní musí konkretizovať, o ktorý zákonný dôvod sa dovolanie opiera a z akých skutočností vychádza. Obvinený svoje dovolanie založil na dôvodoch podľa § 371 ods. 1 písm. c/, g/ a i/ Tr. por., poukazujúc tiež na ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por.

Obvinený v podanom dovolaní dôvodil porušenie jeho práva na obhajobu spoločne s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., poukazujúc na dôkaz vykonaný nezákonným spôsobom, najmä tým, že v konaní pred súdom nebol vypočutý svedok poškodený B. Q., ktorý sa preukázateľne nachádza vo výkone trestu odňatia slobody v Nemecku a jeho výpoveď bola na hlavnom pojednávaní prečítaná postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radíť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Tr. por.), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Tr. por.). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (272 ods. 3 Tr. por.), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.) (R 116/2014).

Právo na obhajobu je teda vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Zo spisového materiálu Najvyšší súd zistil, že svedok poškodený bol vypočutý v prípravnom konaní. Tvárou v tvár bola dňa 17. mája 2014 vykonaná aj konfrontácia medzi obvineným X. a poškodeným B. Q. (č.l. 46), kedy obvinený mal možnosť byť prítomný pri výpovedi poškodeného a klásť poškodenému otázky, čo aj využil. Aj túto výpoveď prvostupňový súd prečítal. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd považuje čítanie výpovede postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. za správne a zákonné. Uvedené zákonné ustanovenie dáva možnosť súdu prečítať výpoveď svedka aj v prípade, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a pre dlhodobý pobyt v cudzine sa stane nedosiahnuteľným. Svedok poškodený B. Q. je podľa zistenia prvostupňového súdu v Nemecku vo výkone trestu odňatia slobody a nie je známy jeho návrat na Slovensko. Prvostupňový súd riadne odôvodnil svoj postup a čítanie zápisnice o výpovedi svedka poškodeného a odvolací sú tieto dôvody doplnil a akceptoval.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namieta, že odvolací súd sa nezaoberal možnosťou využitia inštitútu ustanovenia § 549 Trestného poriadku a k tejto odvolacej námietke sa nevyjadril, k tomu možno uviesť, že odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia dostatočne vyjadril ku skutočnosti, na základe čoho považuje postup okresného súdu a čítanie výpovede svedka poškodeného za správne. Ustanovenie § 549 ods. 1 Tr. por. upravuje postup v prípade, že pre účely dokazovania je potrebná účasť inej osoby, ako obvineného, teda napr. svedka poškodeného. Ako prvostupňový súd, tak ani odvolací súd nepovažovali účasť svedka poškodeného pre účely dokazovania v trestnom konaní za potrebnú tak, aby pristúpili k aplikácii tohto zákonného ustanovenia. Naviac obvinený napriek vedomosti, že svedok sa nachádza vo výkone trestu v cudzine to v konaní pred prvostupňovým súdom ani nenavrhol. Takýto návrh podal až v konaní pred odvolacím súdom a odvolací súd k tejto možnosti nepristúpil.

Najvyšší súd - rovnako, ako to zdôraznil aj odvolací súd - poukazuje na to, že výpoveď svedka poškodeného Q. nie je jediným, ale je jedným z usvedčujúcich dôkazov. Sám obžalovaný nepoprel útok, ktorý bol nasmerovaný voči poškodenému B. Q.. Nemožno neprihliadať na výpovede svedkov Q. S., R. G. a F. S., ktorých výpovede korešpondujú s výpoveďou poškodeného. Vina obvineného bola tak jednoznačne preukázaná.

Obvinený v podanom dovolaní poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí pod č. R 6/2010, ktoré vo svojom obsahu rieši situáciu, keď dovolacia námietka obvineného podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. spočíva v tom, že výsluch svedka - poškodeného, v prípravnom konaní sa uskutočnil bez prítomnosti obhajcu, je opodstatnená vtedy, ak výpoveď svedka - poškodeného, z prípravného konania urobená bez prítomnosti obhajcu, bola rozhodujúca na zistenie skutkového stavu a zároveň by v rámci konania pred súdom bola čítaná pre niektorý z dôvodov § 263 Tr. por.

Výpoveď svedka - poškodeného bola v prípravnom konaní urobená bez prítomnosti obhajcu, nakoľko svedok poškodený bol vypočutý v čase, keď nejestvoval dôvod povinnej obhajoby (ktorý nastal až vzatím obvineného do väzby (dňa 18. mája 2014) a obvinený si sám obhajcu nezvolil, následne bola

vykonaná konfrontácia obvineného so svedkom poškodeným. Ako však už bolo konštatované vyššie, výpoveď svedka poškodeného nie je rozhodujúca na zistenie skutkového stavu, je jedným z usvedčujúcich dôkazov.

Obvinený v rámci podaného dovolania poukazoval na to, že napádané rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku (keď súdy uverili výpovedi poškodeného, osoby, ktorá bola niekoľkokrát odsúdený za drogovú trestnú činnosť, že mu zobral peniaze vo výške 650,- Eur), čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolací súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne subsumovaný pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Tr. zák. Len opačný prípad, nesprávna podradenosť, odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. V rámci tohto posudzovania je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé aj zo samotnej dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Nie je možné, sa s poukazom na dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené. Dovolací súd môže posudzovať len to, či súdy na zistený skutkový stav, ktorý je v dovolacom konaní daný a nemenný, aplikovali správne ustanovenia Tr. zák.

So zreteľom na uvedené, obvinený nie je oprávnený podať dovolanie pre nesprávne alebo neúplné skutkové zistenia, a navyše skutok tak, ako bol ustálený oboma súdmi nepripúšťa inú právnu kvalifikáciu, než ktorá bola použitá, t. j. zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. Preto skutočnosti uvádzané obvineným v dovolaní nie sú spôsobilé naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., pretože jeho dovolanie spočíva na inom hodnotení dôkazov a na inom skutkovom stave, než ktorý bol zistený okresným i krajským súdom v prerokovanej veci.

Z uvedených dôvodov nezistiac naplnenie čo i len jediného dovolacieho dôvodu uvedeného v dovolaní obvineným R. X., dovolací súd na neverejnom zasadnutí podané dovolanie odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.